

Historie lidstva má přešlých výročí slavných i méně slavných osobností na které se vzpomíná. Vzdělanci znají tisíce jmen ze všech oblastí lidské činnosti, kteří se za určitý pokrok lidstva zasadili a o kterých se cestou životem učíme. Je možná jen stovka takových, které si připomíná celý civilizovaný svět ale jen jediní dotýkající se nebes.

„Che“ citoslovce ve španělském jazyce, které zná celý svět a všechny generace! To Guevarovi přisoudili jako přezdívku přátelé a spolubojovníci pro jím časté užívání. (V češtině nejbliže citoslovce „Ahoj!“)

Vlastní jméno Che, lékaře a neohroženého bojovníka za lepší život nemajetných lidí, tedy proti kapitalismu, zní Ernesto Guevara de la Serna (de la Serna je jméno po matce).

Na pokyn vlády Spojených států jej 9. října 1967 raněného na lůžku zavraždil střelbou z bezprostřední blízkosti, tedy bez soudu seržant bolivijské armády Mario Terán, který byl v jednotce vycvičené americkou zpravodajskou službou CIA pro dopadení Che Guevary, spolubojovníka Fidela Castra a jedné z nejznámějších postav marxistické revoluce na latinskoamerickém kontinentu.

Vojáci losovali, kdo má zajatého muže, na něhož nastrožili léčku, popravili a los padl na Terána.

„Neboj se, střílej, zabiješ skutečného muže,“ dodal mu odvahu Che.

Mezi poslední slova Ernesta Che patří výrok, že revoluce není poražena.

Zavražděn byl po štvanci, kterou na něj CIA uspořádala.

Bylo mu 39 let.

Tělo Che Guevary bylo tajně pohřbeno ve Vallegrande v místě, kde tehdejší bolivijská vláda stavěla letištní dráhu. Pokud by měl totiž tento celosvětově známý hrdina hrob, stal by se jistě poutním místem. A to nemohl Washington dopustit.

Paradoxem, ale jen do jisté míry je, že tisíce kubánských lékařů uzdravujících nemocné v celé Latinské Americe i v Africe a například díky moderním technologiím navrací bezplatně zrak tisícům lidí ročně, navrátilo zrak také Guevarovu katovi. Bez zákroku by časem úplně oslepl.

Kuba ani pokrokový svět na výročí smrti svého hrdiny nezapomíná. Jeho myšlenky a činy jsou stále živé, proto si tuto osobnost dnes připomínáme dnes i my.

MiHav

Den s Che

V současné době mnoho lidí ztrácí zájem o politiku. Politika je pro ně něco špinavého. Mají pocit, že slouží k uspokojování zájmů elit a potřeby lidí jsou jí ukradené. Vidí, že bohatí ještě více bohatnou a chudí chudnou. Nevěří politikům a nechodí k volbám. Nevěří buržoazní demokracii. Jedno z hesel, které nesli francouzští studenti v bouřlivých demonstracích 68 roku znělo: „Kdyby šlo volbami něco změnit, už dávno by je zrušili!“ Politici stále více trpí něčím, co by se obrazně dalo nazvat „morální anorexií“. Odmítají konzumovat morální hodnoty a řídit se jimi.

V protikladu tomu všemu byl muž, na něhož dnes vzpomínáme. Zeptejte se mladého člověka kdekoliv na světě, jestli zná jméno nějakého revolucionáře, a můžete si být jisti, že se ozve Che Guevara. Proč právě on se stal symbolem boje všech za lepší a důstojnější život a spravedlivější svět? Protože každému jeho životnímu kroku mohou věřit. Nehledal nikdy osobní blaho a výhody, ale riskoval pro obyčejného, porobeného člověka, který neměl zastání. Co říkal, to i dělal! Vzepřel se mocným, protože bezprávi a vykořisťování nelze trpět. Byl morálním příkladem, který dokázal strhnout ostatní k činu.

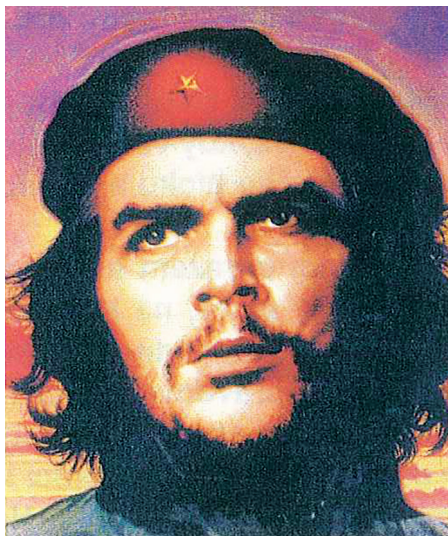
Na utváření jeho osobnosti měl bezesporu velký vliv jeho otec. Vštěpoval mu hlavně tři životní zásady: NELHAT, NEKRÁST a NEBÁT SE. Právě naplňování těchto zásad, nejen v soukromí, ale i ve veřejném životě, bez kompromisu a v každé situaci, jaksi samozřejmě, přirozeně, napomohlo tomu, že se stal vzorem opravdového revolucionáře.

Che Guevara od svého mládí a navzdory své nemoci rád sportoval a cestoval.

Projezdil na kole prakticky celou Argentinu a pak na motocyklu uskutečnil dvě cesty po zemích Latinské Ameriky. Právě při těchto cestách měl možnost poznávat nelidské poměry, v jakých žila většina obyvatel prakticky všech latinskoamerických zemí. Domácí oligarchie a lati-

fundisté za vydatné podpory církve držely městský proletariát a venkovské obyvatelstvo v polo otrocké situaci, umožňující jen bídné přežívání. Tam, kde to již lidé nemohli snášet a kde došlo ke vzpouře, zakročila vždy s bezmeznou krutostí armáda. Právě v době jeho druhé cesty, kdy se dostal v roce 1953 do Guatemaly, byl přímým svědkem toho, jak byl pokus prezidenta Arbenze zlepšit sociální situaci obyvatelstva a uskutečnit umírněnou agrární reformu tvrdě zlikvidován armádou, řízenou z pozadí americkými poradci. Che považoval za hlavní chybu Arbenze skutečnost, že se neodhodlal rozdat lidem zbraně, aby se mohli vojákům postavit.

Došel také k závěru, že OSN je často jen vykonavatelem vůle Spojených států.

Bozi neumírají...

Ernesto Guevara de la Serna

*** 14. června 1928, Rosario, Argentina
+ 9. října 1967, La Higuera, Bolívie**

Na Kubě, kde se stal v průběhu partyzánské války jednou z vůdčích postav, se seznámil s osudy a myšlením José Martího, kterého Fidel Castro nazval duchovním otcem kubánské revoluce. Stal se jeho obdivovatelem a vzal si za svou jednu z jeho myšlenek: Nejlepší způsob, jak něco říct, je udělat to!

Po vítězství revoluce ukázal, že nezapomněl na otcovu radu: NEKRÁST! Zneužívání postavení v úřadě, vymáhání či přijímání jakýchkoliv privilegií, chápal Guevara jen jako jiné formy krádeže.

Žil i se svou rodinou, ostatně stejně jako většina představitelů revoluce, ve stejných podmínkách, jako o statní občané Kuby.

Nejvyšší stupeň odvahy prokázal svým rozhodnutím odjet z Kuby a dát své zkušenosti do služeb revoluce tam, kde to považoval za nejpříhodnější. Nešlo mu, jak je mu někdy podšouváno, o trockistickou myšlenku světové nebo permanentní revoluce, ale o vyvolání takové situace, která by donutila USA oslabit tlak proti Vietnamu a Kubě, která by vážala jejich síly a pozornost v Latinské Americe. Další průběh události je známý. Po několika vítězných srážkách s bolivijskými vojáky získal partyzán i dostatek zbraní a přidalo se k nim několik desítek Bolivijsců. Tábor Che Guevary pak navštívil francouzský ministr Régis Debray, který zřejmě bez zlého úmyslu informoval veřejnost o jeho přítomnosti v Bolívii.

Hned nato nasadila tamní vláda do akce speciální jednotku a vedení operace převzal americký generál námořní pěchoty Porter. Došlo k postupnému obklíčení partyzánů. Zbývala ještě možnost úniku přes pralesy a hory, která však byla neschůdná pro raněné.

Che se rozhodl zůstat s raněnými a krýt ústup spolubojovníků. Nakonec byl obklíčen, zraněn, zajat a v noci z 8. a 9. října zavražděn.

Jeho hrdinná smrt v boji neznamenala ovšem konec revolučních bojů, ale právě naopak dala nový impuls bojovníkům v Salvadoru, Kolumbii, Nicaraguy, Peru, Mexiku, Bolívii, pokrokovým silám ve Venezuele a dalších zemích, pokračovat v zápasu o nový svět. Che Guevara se stal symbolem boje za lepší svět nejen v Latinské Americe, ale prakticky na všech kontinentech.

Velká postava našich národních dějin – Mistr Jan Hus - hlásal zásadu: Hledej pravdu, slyš pravdu, mluv pravdu, braň pravdu a žij v pravdě až do smrti.

Che Guevara celý svůj život hledal pravdu, říkal pravdu, bránil pravdu a žil v pravdě - a proto musel zemřít! Stejně jako Jan Hus. Ten skončil na hranici, upálen katolickou církví, pro kterou byl smrtelným nebezpečím. Che Guevara zemřel střelou bolivijského poručíka, po honu na svou osobu, kterou organizovala CIA a loutkové diktatury. Musel umřít, protože byl smrtelným nebezpečím pro americký imperialismus.

Nedávno jeho katovi - seržantu Mário Teránovi - kubánští lékaři vrátili zrak. „Jeden starý muž se zase bude moci těšit pohledem na svá vnoučata“, napsala tehdy Granma.

Kubánská revoluce a Che Guevara, bojovník za lepší a spravedlivější svět opět zvítězil, zvítězil v další morální bitvě.

Dovolte mi, závěrem citovat nádherná slova z dopisu, který napsal Che Guevara na rozloučenou svým dětem: „Nezapomínejte, že důležitá je revoluce a že každý z nás sám neznamená nic. Především buďte schopni vždy co nejhlouběji v sobě cítit každou nespravedlnost, způsobenou komukoliv a kdekoliv na světě. To je nejkrásnější vlastnost revolucionáře!“

O Che Guevarovi by bylo možno mluvit dlouho, říci mnoho slov, anebo říci jen tři prostá a pravdivá slova, ve kterých je obsaženo vše - BYL TO KOMUNISTA.

Dr. Karel Klimša

na slavnostním setkání 8. října 2007

Dopis na rozloučenou

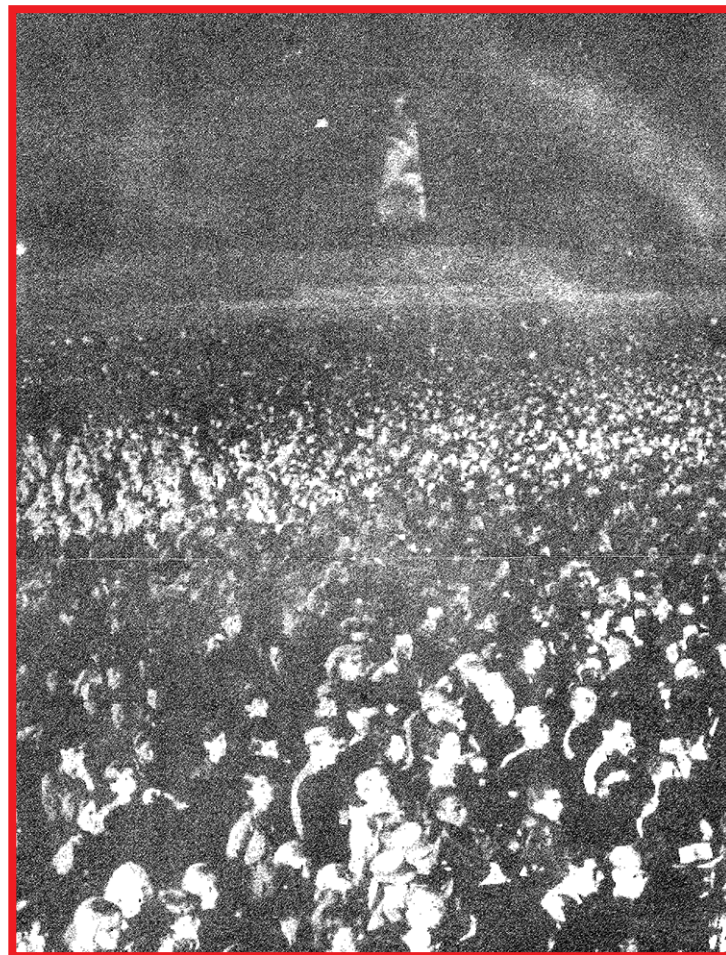
(Dopis Ernesto Che Guevary Fidelovi na rozloučenou, Havana)

Fideli,

vzpomínám v této chvíli na mnohé. Na to, jak jsem Tě poznal v domě Marie Antonie, jak jsi mi navrhl, abych přišel i na celou tu napjatou atmosféru revolučních příprav.

Jednou za mnou přišli a ptali se mne, komu podat zprávu o naší případné smrti. Její reálná možnost nás tehdy všechny ohromila. Později jsme si uvědomili, že tato možnost je velmi pravděpodobná. Že v revoluci, je-li tato opravdová, se buď vítězí nebo umírá.

Mnoho našich soudruhů jsme takto zanechali na naší cestě k vítězství.

Dnes má všechno již méně dramatický ráz. Jsme zralejší. Ale fakt smrti je zde stále.

Cítím, že jsem splnil tu část své povinnosti, jež mě poutala ke kubánské revoluci na jejím vlastním území. Nyní se tedy loučím. S Tebou, se soudruhy, s Tvým lidem, jenž je již také mým.

Vzdávám se formálně svých funkcí. Ve vedení strany, svého ministerského křesla, své hodnosti velitele, svého kubánství.

Ke Kubě mě již neváží žádné legální svazky, pouze pouta jiného rázu, jež nelze rozvázat tak prostě, jako se vzdávají funkce.

Dělaje bilanci svého dosavadního života se domnívám, že jsem pracoval poctivě a oddaně pro upevnění vítězství revoluce.

Jedinou mou vážnější chybou bylo, že jsem Ti více nedůvěřoval již od prvních chvil strávených v Siera Maestra. Že jsem nepochopil dost rychle Tvé kvality vůdce a revolucionáře.

Prožil jsem nádherné dny a po Tvém boku jsem cítil hrdost nad tím, že patřím našemu lidu ve světlých i chmurných dnech karibské krize. Málokdy zazářil některý státník skvěleji než Ty v oněch dnech.

Jsem hrdý též na to, že jsem šel za Tebou bez zakolísání, že jsem se ztotožnil s Tvým způsobem myšlení, nazírání a hodnocení nebezpečí i zásad.

Jiné země světa si nyní žádají mého skromného úsilí. Já mohu provést to, co je Tobě odepřeno jakožto muži, jenž zůstává odpovědnou funkcí v čele Kubu.

Nastala chvíle, kdy se musíme rozloučit.

Věz, že tohle loučení je radostné a bolestné zároveň. Zde zanechávám to nejryzejší z mých nadějí budovatele, a své nejdražší... a lid, jenž mě přijal za syna. To poněkud drásá mé nitro.

Na nová bojiště si sebou ponesu víru, již si mi vštípil. Revolučního ducha mého lidu, pocit, že plním nejsvětější povinnost - bojovat proti imperialismu, ať je kdekoliv.

To mě dává sílu a postupně hojí všechny rány.

Opakuji znovu. Zprošťuji Kubu jakékoliv odpovědnosti, až na tu, jež pramení z jejího příkladu. A přijde-li má poslední hodinka pod jiným nebem, bude má poslední myšlenka platit kubánskému lidu, a zvláště Tobě.

Tobě děkuji za Tvá ponaučení a za Tvůj příklad a slibuji, že se vynasnažím být věrný revoluci až do konce.

Vždy jsem se ztotožňoval se zahraniční politikou naší revoluce a ztotožňuji se s ní i nadále. Ať budu kdekoliv, budu cítit odpovědnost za to, že jsem kubánský revolucionář, a podle toho budu také jednat.

Svým dětem a své ženě nezanechávám žádné hmotné statky a jsem rád, že je tomu tak. Nic pro ně nežádám, neboť stát jim poskytne dostatek prostředků pro obživu i výchovu.

Měl bych toho ještě mnoho co říci. Tobě i našemu lidu. Ale cítím, že by to bylo zbytečné. Slova nemohou vyjádřit to, co bych chtěl.

Až do úplného vítězství! Vlast nebo smrt!

Objímám Tě s veškerou láskou revolucionáře.

Che

Proto, žes padl, není tvé světlo méně jasné

Obraz Che Guevary je mezi kubánskou mládeží živý, protože je s ní pevně spjat. Che, jak ho na Kubě známe, je vzorem revolucionáře hodným následování. Je příkladem, který se v životě denně naplňuje. Je bojovým praporem.

Historie Ernesta Guevary de la Serna je známá od jeho narození v Argentině, přes setkání s Fidelem v Mexiku, boje v horách Sierra Maestra, roli na mezinárodních fórech, práci politického a administrativního činitele, teorií osvobození nového člověka i budování socialismu, až po jeho boj partyzána internacionalisty.

Dr. Armando Hart, účastník Fidelovy partyzánské guerilly v Siera Maestra nám Guevarův vztah k boji a jeho internacionalistický charakter popisuje slovy:

„Od okamžiku, kdy se připojil k Fidelovu boji, nám přítomnost Argentince v naší válce připadala jako něco přirozeného, normálního. V zájmu historické pravdy je třeba říci, že onen internacionalistický temperament, ono latinskoamerické citění našeho lidu, které nám dovoľovalo vidět ho vždycky jako jednoho z nás, je v kultuře kubánské společnosti hluboce zakořeněné.

Není snadné najít historické příklady takových rozměrů.

Proto také skutečnost, že jej naše země přijala, otevřela mu náruč, vyzdvihla ho jako svého vynikajícího syna, a také ho postavila na nejvyšší piedestal dějin, je výjimečnou zásluhou nejen jeho samotného, ale také našeho lidu.“

Partyzán-hrdina, jak mu říkají, dokázal v každém okamžiku, že je mužem činu a současně schopným teoretikem. Velkým mnohostranně nadaným člověkem, tělem i duší oddaným každému úkolu, který si vytyčí a také úspěšně splní.

Zvláště typické však bylo, že se v životě neexistoval rozpor mezi jeho slovy a činy. Svým myšlenkám byl důsledně věrný až do posledních dnů svého života. A tento cenný vzor se mezi kubánskou mládeží ujal.

Fidel o veliteli Guevarovi velmi trefně řekl: „...Che měl punc symbolu, byl obrazem symbolu. Jeho pohled, upřímnost a síla jeho pohledu. Jeho tvář, odrážející charakter, neudržitelnou odhodlanost k akci a současně velkou inteligenci a velkou čistotu. Když vidíme básně, jež byly napsány, epizody, jež se vyprávějí, historiky, jež se opakují, můžeme nahmatat onu skutečnou platnost Che Guevary, přítomnost Che.“

Tím, že se vrahové snažili ukrýt Guevarovo tělo, chtěli vymazat jeho vzor, vyrvat mladým lidem symbol, zahrabáním jeho těla zaseli semínko, jež vzklíčilo v tisíci různých podobách a směrech. Jeho obraz se stal ještě živější, popíral smrt a vyzářoval světlo pro budoucí generace. Kubánský básník Nicolás Guilén napsal: „Proto, žes padl, není tvé světlo méně jasné!“

Na velitele Guevaru se sneslo mnoho pomluv za jeho života, a ještě více poté, co v Bolívii padl. Avšak marně. Dnes je jeho přítomnost mezi mladými lidmi silnější než kdy předtím. Je trvalým symbolem toho, jak se má člověk ve vedoucím postavení důsledně řídit tím, co sám káže. Jeho teoretické dílo je předmětem studií, každý nový spis o jeho životě je živě sledován miliony lidí.

Když byly jeho ostatky v Bolívii nalezeny a poté převezeny na Kubu, spolu s ostatky padlých kubánských a bolívijských spolubojovníků, řekl soudruh Fidel v okamžiku jejich ukládání: „Vítejte, hrdinní soudruzi z oddílu posil. Zákopy idejí a spravedlnosti, které budete hájit spolu s naším lidem nepřítel nikdy nedobude. A společně budeme pokračovat v boji za lepší svět.“

Tato slova napsal David Paulovich Escalona, bývalý velvyslanec u nás a později na Slovensku v úvodu Guevarovy knihy Smrtí život nekončí v roce 2000.

Když slyším jméno Che

Asi nejjednodušší, ale nepravdivé by bylo, kdybych napsal, že se mi vybaví světově známá fotografie Argentince Che Guevary, pořízená v roce 1961 Albertem Kordou.

Nepravdivé proto, že by si to revolucionář praxe a teorie, lékař, bankéř, ekonom, diplomat, voják, politik a člověk, kterého přátelé milovali stejně tak, jako ho nepřátelé k smrti nenáviděli - nezasloužil.

Slyším-li jméno Che Guevara, vybaví se mi tedy nejen ona proslulá fotografie charismatického člověka, kterého filozof a spisovatel Francouz J. P. Sartre označil jako „nejúplnějšího člověka své epochy“, ale i místa, kde jsem se s portréty a prapory s tváří Che Guevary setkal.

Od francouzských studentských bouří, přes pomalované zdi v Peru a v mexickém Chiapasu, přes stávky a hladovky indiánů v Nikaragui a Guatemale, přes demonstrace horníků v Bolívii, zemědělců v Ekvádoru a protesty chudiny ve venezuelském hlavním městě, až po mírové pochody a protesty probíhající na naší planetě v současnosti. Všude tam, kde se objevují obrazy nebo se mluví o Che Guevarovi, se jedná o lidskou svobodu, solidaritu, a především o sociální spravedlnost.

Che Guevara je proto pro mne synonymem pro boj za sociální spravedlivý svět a příkladem pro politiku, v níž je naprostý soulad mezi slovy a činy.

Prof. RNDr. Petr Chalupa, CSC.

Che je můj

Každá generace má své idoly. Většinou mají jepičí život. Jen některé přetrvávají delší dobu. A jen vyvolení získají nesmrtelnost. A Che k nim patří.

Svým životem potvrdil, že jen moudří jsou schopni velkých činů a sebeobětování. Jen skromní se mohou zřící veškerého

pozemského bohatství. Jen stateční sejdou z piedestalu nejvyšší popularity a lásky do špíny, bídy, semeniště nemoci a obrovského nebezpečí.

Bojoval za víno pro chudé, a sám pil vodu. Kapitalismus ho nenáviděl, když se z neprávě chudé vrstvy přihlásil k pracujícím a myšlenkám sociální spravedlnosti.

Imperialismus ho nenáviděl, když na prknech OSN školil pupkaté diplomaty ze slušného chování a morálky.

Již více jak čtyřicet let trvající nenávist imperiálního světa je i po jeho smrti důkazem, jak velký to byl člověk a jak významnou pravdu měl na své straně.

Báli se ho a bojí dodnes. I když ho sluhové kapitalismu znetvořili a zakopali na neznámém místě několik sáhů do země, zachoval si energii a sílu.

Nechť si dá každý ruku na srdce. Kolik z nás, co si v těchto dnech připomínáme jeho zavraždění, by odložilo papuče, televizní ovladač, naplněnou ledničku, šuplík plný léků, čerpací stanici na každém rohu a motorest s vonícím hambáčem... a šlo do pralesa, do takřka předem ztraceného boje.

Rozřezali ho a potupně pohřbili tak, aby o něm nikdo nevěděl. Opak byl pravdou.

Rodí se nové a nové generace, které sice neví, jak by měl vypadat Ježíš, ale ví, jak vypadá Che.

Za jidášský groš prostituují údajní renomovaní historici, novináři, politici... na uměle smyšlených lžích o tomto argentinském lékaři.

Jeho čestná tvář se na nás usmívá ze všech koutů světa. Je přítomen všude tam, kde jsou mladí lidé, kde je touha po spravedlnosti. A ti starší říkají, ale Che není váš. Che je náš. Tak trochu mají všichni pravdu. Che patří všem, komu není lhostejný vývoj na zemi a chce pro to něco udělat. Che nepatří lenochům, zbabělcům, udržovatelům kapitalismu v jeho chátřání. Che nepatří lhářům, vykořisťovatelům, pochlebovačům ani lehkoživkům. Che patří k práci, k důstojnému životu, k dětem, k míru.

Che potvrdil v praxi, co znamená být vlastencem a internacionalistou zároveň.

Che ukázal, jak mohou žít a pracovat nejvyšší představitelé vlád.

Che předběhl svou dobu jako již v historii lidstva mnoho jiných mimořádných osobností. Ale věděl, že nemůže klidně žít, když jiní trpí.

A přesto, že ho FBI neukřižovala, ale „jen“ nechala sprostě zavraždit, vytvořila idol, který i Ježíše přežije.

Milan Havlíček

Do úplného vítězství

Před mnoha lety byl v Bolívii na příkaz mocných z Washingtonu zavražděn Ernesto Che Guevara. Podle jednoho ze svědectví jeho poslední slova zněla: „Vím, že jsi mě přišel zabít. Střílej, ale jediné, co zabiješ, bude člověk.“

Che Guevara byl člověkem zvláštního ražení. Byl bojovníkem proti imperialismu, revolucionářem a komunistou.

Sám o sobě podobných lidech kdysi prohlásil:

„Opravdový revolucionář je veden velkými city lásky. Bez této kvality je nemožné pochopit skutečného revolucionáře. Avantgardní revolucionáři musí být příkladem lásky k lidu. (...)

Vůdci revoluce mají děti“ říkal dále Che „kteří při prvních slůvkách se neučili jménům otců, mají manželky, které musí přinést svůj díl oběti, aby revoluce završila své poslání. Okruh jejich přátel se shoduje s revolučními soudruhy. Mimo to není života.

Za těchto podmínek je třeba mít velkou dávku lidskosti. (...) Každý den je třeba bojovat, aby tato živoucí láska k lidstvu se přeměnila v konkrétní fakta, v jednání sloužící jako příklad, v mobilizaci.

Revolucionář, ideologický motor revoluce v lůně strany, se opotřebovává při této nikdy nekončící činnosti, která končí pouze smrtí, alespoň do té doby, než se tento proces rozšíří do celého světa.“

Che Guevara ztělesňoval takového revolucionáře.

Ať už je to během jeho výprav z rodné Argentiny napříč Latinskou Amerikou, při obraně pokrokové vlády plukovníka Jacoba Arbenze v Guatemale, nebo s partyzánskými spolubojovníky velitele Fidela Castra v kubánském pohoří Sierra Maestra, vždy stojí na straně vykořisťovaných a utlačovaných.

To se nemění, ani když se dostává do čela kubánské národní banky, zastává funkci ministra kubánské revoluční vlády, či plní diplomatické úkoly ve službách Ostrova svobody. Jak Che sám říkal, za nejsvětější povinnost považoval bojovat proti imperialismu, ať je kdekoliv. Právě tato povinnost ho z Kuby odvádí do nitra černé Afriky k boji za svobodu konžského lidu. Nakonec jej však přivádí také na poslední působiště, do Bolívie, které se mu stává osudným.

Když byl 9. října roku 1967 v Bolívii zavražděn zachvátil srdce obyčejných lidí po celém světě žal. Žal, jenž se brzy přeměnil v nové revoluční odhodlání v boji za lepší svět.

Che Guevara je mrtev, jeho odkaz však žije dál v boji národů proti imperialismu, v boji pracujících a mládeže proti kapitalistickému systému vykořisťování, útlaku a válek, v boji za socialistickou budoucnost lidstva. Tento boj pokračuje. Bude pokračovat až do úplného vítězství.

Milan Krajča, předseda KSM

Můj život s Che

Mé vzpomínky na Che začínají někdy okolo vstupu do KSČM, v roce 1995. Tehdy jen jméno, skoro nic neříkající a občas jeho tvář na tričkách byly jediným poutem k slavnému revolucionáři. Teprve dvě životní příhody mě přivedly ke snaze více porozumět tomuto mimořádnému Člověku s otevřeným srdcem.

Skutečný obsah dostalo pro mne jeho jméno v roce 1997. Na 14. světovém festivalu mládeže a studentstva v Havaně na Kubě byl přímo duchem všeho dění okolo nás. Jeho činy, názory, postoje, to vše bylo perspektivou do budoucnosti, předobraz chování jakéhosi nového člověka - bojovníka

za svobodu a nezávislost, člověka - komunisty. Z počátku jsem vnímal Che pouze jako symbol, přiznávám. Idealizovaný vzor, podobně jako velká většina souvislosti netušících mladých s jeho podobiznou na triku.

Pro mnohé z nás, mladých komunistů, byl v době silícího antikomunismu hodně velkým vzorem a jeho život často i hnačím motorem do nelehkých bojů...

Druhá událost se stala nedlouho poté. Myslím na Kunětické Hoře jsme prodávali trička s Guevarou, rudá a bílá. A ke stánku se přišoural mladý muž okolo 25 let, s nepřehlédnutelným zájmem zíral na tričko a zeptal se: „Kolik chcete za toho Sandokana?“

Proces nutnosti více pochopit poselství, které Che zanechal, tak nabral větší rychlost.

V knihovnách se podařilo najít jeho zde vydaný deník, dělali jsme po částech jeho kopie a rozdávali mladým, hladovějícím po jeho peru. Moc informací o Che zde ale nebylo více toho přicházelo ze zahraničí. Pak přišly knihy vydané zásluhou nakladatelství Orego a mozaika dostávala stále ucelenější obraz. A známá věta „Žít aspoň jeden den jako Che“ se změnila v celoživotní náplň, odhodlání a poslání...

Ing. Zdeněk Štefek

Když slyším Che

Když slyším jméno Che Guevara, přijde mi na mysl typ člověka, kterému bychom se chtěli všichni podobat. Měl v sobě všechny klady lidské bytosti. Byla to absolutní oddanost jednotlivce lidstvu. Revolucionář, důsledný v tom, co říkal a jak žil.

S jeho jménem sa nám vynoří to, co jsme prožili a jeho myšlenky o tom co dělat, aby v budoucnosti žil na této zemi „nový člověk“, člověk přítel, a ne vlk v lidské podobě.

Jeho sny jdou spolu s jeho jménem.

V nich jsou skloubené všechny klíčové problémy světa a jeho úporné snahy vyřešit je, ale ne od stolu, ne s perem v ruce, ale se vším, co je třeba v každé chvíli, aby se dosáhly výsledky a představy integrálního revolucionáře.

Říci Che Guevara znamená vyslovit jméno, které vyslovují milióny utiskovaných a nespokojených se systémem ve kterém žijí a u kterých jedinou nadějí je cesta, kterou vytýčil právě on s dostatkem znalostí na to, aby byla akceptovatelná na jednotlivých, konkrétních místech.

V Západní Evropě je jeho jméno vyslovované dnes častěji než kdykoliv dříve. Studium jeho díla postupně nachází pochopení mezi mladými a otvírá cestu, kterou Che začal, a která dříve či později přivede lidstvo do spravedlivějšího světa.

David Paulovich Escalona

Jsme komunisté

Před 40 lety byl na bolivijské půdě zavražděn člověk. Ležel, raněn do nohy, na zemi a díval se do tváře smrti.

Věděl, co jej čeká. Smrt není jednoduchá, je to konec, definitivní konec. Věděl, že už nikdy neuvidí vycházející slunce, nespátří svou ženu, své děti, své nejbližší přátele, soudruhy.

Myslí i na ně, když vyřkl tato svá poslední slova: Víím, že mě zastřelíte. Řekněte Fidelovi, že tento neúspěch neznamená konec revoluce, že bude triumfovat jinde.

Řekněte Aleidě, ať na to zapomenou, znovu se vdá a nechá děti vystudovat. Požádejte vojáky, ať míří dobře. Až neuskutečná kuráž, odvaha člověka, který se poznáním, nikoliv rodem, pracoval ke komunistickému přesvědčení a věnoval mu svůj život. Tváří v tvář ústí pušek vyznal se ze svého revolučního přesvědčení, které mu i v posledních chvílích života dodávalo jistotu, že neumírá marně. Bylo mu pouhých 39 let. Jmenoval se Ernesto Che Guevara.

Měl své předchůdce, jeden byl z našich řad - Julius Fučík. I on byl popraven pro své komunistické přesvědčení. V berlínské věznici skončil svůj život pod katovou sekyrou. I on umíral mlád, bylo mu pouhých 40 let.

I dnes, po mnoha letech, se na nás nadále dívají dvě pohledné, mladistvé tváře lidí, kteří milovali život. Milovali svět a pro jeho spravedlivý obraz šli se bit. Pro jeho lepší podobu obětovali to nejcennější, to jedinečné - život. Portrét dvou krásných lidí odlišné národnosti vytvořili dva umělci z odlišných zemí. Zanechali nám obrazy, které tak důvěrně známe. Jsou to obrazy, které obletěly celý svět. Jsou to obrazy lidí, kteří celý svět inspirují dodnes, kteří s námi dodnes žijí.

Žijeme v nelehké době. Svět se trvale potácí na okraji války a světu vládne krvavé násilí těch, kteří by jej chtěli ovládnout a spolknout jako svou odpolední přesnídávku. U nás v

Čechách nově bují plevel zhoubného nenávistného anti-komunismu. Jsme však pro lidi modré, černé či hnědé víry až příliš tvrdý ořech. Oni si stále a stále nemohou neklást jednu a tutéž otázku: Co z toho ti starci a stařeň nad 70 let

a více mají, že si drží své členství v komunistické straně, že jsou ochotni přes vysoký věk, neduhy, nemoci a bolesti kloubů vykonávat pro stranu drobné i důležitější funkce? Vždyť dnes není možné vinit je z prospěchářství, ze zjištěného záměru dlážditi si stranickou legitimací cestu ke společenskému postavení? Co z toho mají ti mladí, kteří nastupují na jejich místa? Vždyť jim nechystáme nic jiného, než komunistům chystali a připravili jejich nenávistní odpůrci v minulosti?

Nechápou a nemohou či nechtějí pochopit. Je možné pobít jednotlivé lidi, vyhladit statisíce lidských bytostí, pokoušet se likvidovat komunismus likvidací nositelů komunistické ideologie. Je možné rozpúlit, rozčtvrtit lidské tělo, zbavit je údů, oddělit hlavu sekyrou, vyrvat jazyk z úst; to všechno je možné. Je možné pálit knihy, měnit názvy ulic a náměstí, přijímat zákony zakazující přesvědčení o rovnosti lidí, o sociální spravedlnosti.

Je možné zakázat používání kladiva jako nástroje lidské práce, srpu jako symbolu práce člověka na půdě, není vyloučen zákaz požívání třešní, to všech no lidská nenávist dokáže.

Je však nemožné rozpúlit, rozčtvrtit Marxovu filozofii, vyrvat jazyk z Marxova Kapitálu, zabít vůli lidského jedince i celé lidské společnosti po životě v míru a bezpečí, vymizíkovat stále se obnovující přesvědčení o rovnosti lidí, o možnosti soužití člověka s člověkem bez vykořisťování. Tak jako je nemožné louhem či kyselinou, ohněm či zbraní zahubit touhu lidské společnosti po poznání, po překonávání zemské přitažlivosti a cestách ke hvězdám, právě tak je nemožné oddělit, useknout hlavu socialistické naděje. Z každého úderu do lidského srdce, z každé prolité lidské krve se stále a stále na hrudi rodí hvězdy rudé barvy o pěti cípech.

Che měl i v posledních okamžicích svého života pravdu. Jeho neúspěch neznamená konec revoluce na jihoamerickém kontinentu triumfovala jinde. Proti vykořisťování, proti hladu a bídě, proti lidské zvlí a násilí, proti severoamerickým uzurpátorům jejich národních práv se postavil lid Chile (i tam byl člověk, který chtěl podle svého měnit život své vlasti, zavražděn), Nikaraguy, Venezuely, Bolívie; nebyla poražena revoluce na Kubě, e luta continua. Boj pokračuje.

Guevarův obraz a odkaz inspiruje národy zemí napříč světem. Můžeme být hrdí, a jsme hrdí, že stojíme na straně práva na život v míru a v podmínkách sociální spravedlnosti. Nezmiželi jsme a nehodláme zmizet. Jsme si jisti svou věcí.

Jsme komunisté. My všichni jsme Che.

JUDr. Václav Jurn

Řekli o Che...

Někdejší chargé d'affaires Kubánské republiky v u nás **Barbara Elena Montalvo Álvarez** mimo jiné řekla: „My, Kubánci, máme velké štěstí. V naší historii dominují vynikající osobnosti, je dobré že máme takového představitele, jakým byl Fidel Castro. Zosobňuje to nejlepší z historie a kultury naší země. Kdysi jsme měli štěstí i v podobě Maxima Gomeze, který stál v čele boje za naši nezávislost proti španělské kolonii.“

V poslední fázi tohoto boje měli Kubánci na své straně také Argentince (Che Guevaru), dalšího z velikánů. Zanechali nejlepší odkaz všem lidem, kteří cítí solidaritu, kteří cítí potřebu vzájemnosti.

A za tento odkaz stojí za to žít, pracovat, bojovat, a dokonce i zemřít!“

Když se řekne Che

Vybaví se mi nenáboženská paralela božské trojice - Marx (Duch), Lenin (Otec) a Che (Syn). A tričko s příslušným potiskem a má gymnaziální léta. A otázka, jak je možné, že toto „guevarovské“ tričko má dodnes schopnost oslovovat mladé lidi po celém světě z nejrůznějších sociálních vrstev - zatímco ani normalizační socialismus (který byl přese všechno ještě stokrát lepší než kapitalismus), ani jeho dnešní „kravatoví“ pohrobkové je nedokáží oslovit vůbec, přestože propagují tutéž skvělou humanistickou myšlenku.

A na druhé straně zas i skutečnost, že k tomu „Být jako Che“ rozhodně nestačí jen nosit tričko s jeho portrétem.

RNDr. Jozef Mečiar

Myšlenka na Che

První mou myšlenku lze vyjádřit slovy - obdiv a současně radost.

Radost z toho, že patřím k tomu obrovskému množství těch, kteří jej obdivují. Obdivují natolik, že nosí jeho portrét na svém každodenním oblečení. A protože se vesměs jedná o mladé lidi, cítím se i já tak trochu mlád jako oni, schopen snad se ještě zapojit do společného boje o vítězství cheguevarovských hodnot.

Má druhá myšlenka, již racionálně podmíněná, je spojena se slovem hrdinství a vědomím, že u něho v žádném případě nevyplývalo z „rambovství“, tedy jeho fyzických předpokladů, jako spíše z jeho uvědomění a silných volních vlastností.

Přes to všechno jako lékař, astmatik, a přece vášnivý kuřák, to byl jen člověk. Člověk se svými nemocemi i člověk chybný, když si za poradce vzal Waltera Komárka, který, jak známo, po roce 1989 tak pěkně uměl radit i nám, jak úspěšně likvidovat národní hospodářství. Nebo že by i to bylo jedním z podnětů, které Che Guevaru vedly k tomu, že z revolučně významné státnické funkce raději v roce 1966 odešel do Zairu a potom do Bolívie, jež se mu posléze stala osudnou?

RNDr. Daniel Borecký, CSc.

„Byl to nade vši pochybnost člověk s ohromující morální silou, velice čestný, velice citlivý, lidský, schopný doprovázet svá slova svými činy.“

Barba Raja

„Ernesto Che Guevara je morálním obrem, který roste každý den...“

(...) „Che byl skutečný komunista, a i dnes je příkladem a paradigmatickým revolucionářem. Che byl učitel a tvůrce lidí jako on sám.“

(...) „...ale nic nebude moci zastavit chod dějin. Její objektivní zákony mají trvalou platnost. Che se opíral o tyto zákony a měl absolutní víru v člověka...“

(...) „Bojovník může zemřít, ale nikoli jeho ideje.“

(...) „Jeho zářivý pohled proroka se změnil v symbol pro všechny chudé v tomto světě. Che osvobozuje a vyhrává více bitev než kdy předtím!“

Fidel Castro Ruz

„...pochopil jsem, že nás opravdu podvedli. Che měl pravdu!“

Carlos Balboa, voják, který zajal „Che“ v Bolívii

„Jeho myšlení je krajně rovnostářské, antibyrokratické a bytostně anti hierarchické. Je třeba ho číst přes jeho vlastní

činy, prismaticem činů.

Che ostatně vyznával zásadu, že nemůže být distance mezi slovy a činy a že řídit lze jen skutečným příkladem.“

Paco Ignacio Taibo

„Jestliže Jean-Paul Sartre dělá filozofii revoluce, jsou to Kubánci, kdo ji žijí, kdo ji uskutečňují a kteří nemají čas z ní činit teorii.“

„Che patří nepochybně nejen do politických dějin marxismu, ale i do dějin marxistického myšlení.“

Potvrzuje výrok zakladatele Komunistické strany Peru José Carlose Mariátegui, že marxismus na americké půdě nebude obtiskem a kopií, ale musí být heroickou tvorbou.“

Annie Cohen Solal

* * *

„Oč vzdálenější je jeho fyzická přítomnost, o to naléhavější je jeho přítomnost intelektuální a morální.“

Sartre ho pokládal za „nejúplnějšího člověka své epochy. V knize „Uragán nad cukrem“ psal v roce 1960: Byl to nanejvýš kultivovaný muž a po Castrovi, jedna z nejjasnějších inteligencí revoluce. Viděl jsem ho: jemnost a humor, které osvědčoval vůči těm, které pozval... Tito mladí lidé splácejí kult, ostatně silně diskretní, s energií, tak milovanou Stendhalem... Bdit je vašeň... oni bdí bez motivu... Ze všech těch, co bdí v noci, je Castro nejprobuzenější.“

Annie Cohen-Solal

* * *

„Sartre byl ohromen tím, že Ernesto Guevara ho přijal ve svém úřadě o půlnoci, Castro dokonce ve dvě hodiny ráno. Sartra fascinoval tento boj se sebou samým, proti spánku, proti potřebě odpočinku.“

Annie Cohen-Solal

* * *

„Je nepochybné, že mezi postavy, které se významně a nerasmazatelně zapsaly do dějin marxismu XX. století patří také Ernesto Che Guevara. Luís Suárez Salazar, ředitel Centra studií o Americe (C EA) ho nazval v návaznosti na už zmíněnou myšlenku peruánského revolucionáře José Carlose Mariáteguiho „heroickým tvůrcem“ a zdůraznil, že jeho dílo nebylo pouhým aktem intelektuální produkce, ale hledáním konkrétních a reálných řešení...“

Stal se už za života zosobněným aktivujícím mýtem, je jím ostatně dodnes, zejména dnes, kdy ve „zvláštním období“ Kuba čelí následkům rozpadu bývalého sovětského bloku a přitvrzené blokáde ze strany USA.“

Mary-Alice Waters

* * *

„Ale za obrazem exaltovaného revolučního romantika se skrývá hluboký myslitelský profil, na Kubě objevovaný zejména od začátku politiky nápravy, která pokračuje do dnes.“

María del Carmen Ariet

* * *

„Jeho opravdovost určovala myšlení i konání. A tak, jako Angličan Thomas Paine pomohl americké revoluci k sebeuvědomění, Argentinec Ernesto Guevara pomohl podobně revoluci kubánské. I v rodné Argentíně se „Che“ stal předmětem obrovského zájmu. Nejprve se jeho dílo stalo inspirací pro ozbrojené i umírněné obhájce lidských práv v 70. letech.“

Pedro Cazes Camarero

* * *

„I jeho zásluhou je dnes Kuba symbolem pro celý třetí svět, pro všechny sociálně kriticky smýšlející lidi. Právě to jí umožňuje přežít i po pádu sovětského bloku. Už jenom tím s e obět Ernesta Guevary ospravedlňuje. I pro nás je dnes milá přítomnost Che Guevary, jak to poprvé zaznělo ve známé písni Carlose Pueblly „Hasta siempre“.“

BIS MUSIC

* * *

„Guevara imponoval nejen renesanční šířkou zájmů, ale i tím, že v největší plnosti odrazil rozpory své vlastní doby (50. a 60. let) a byl schopen oslovovat nejširší spektrum lidí. To, co obdivoval Sartre nebyl jen boj proti vlastní fyzické únavě, ale potřebou vymknout se ustáleným řádům moci, byrokratické rutiny, jinak řečeno, bytostným puzením těchto výjimečných lidí k bezprostřednosti.“

(Sartre to cítil jako duchovně s přízněný člověk. Srovnej jeho poznámky o Castrovi a kubánské revoluci v posmrtně vydané druhé části „Kritiky dialektického rozumu“.)

Jean-Paul Sartre

* * *

„Odmítal jakési náboženské uctívání Martího, opakování frází, citátů. Ale je možné a nutné vzdávat úctu Martímu v té formě, v níž by to chtěl on, když řekl z plných plic: Nejlepší způsob, jak něco říci, je udělat to!“

„Ze všech vět Martího existuje jedna, která, myslím, definuje jako žádná jiná tento duch Apoštola. Je to ta, kde říká: „Každý opravdový muž musí cítit na tváři ránu, kterou do tváře uštědřili jinému člověku.“

A připomíná jiný jeho výrok:

„S chudými zeměmi chci hrát o svůj osud“, s dovětkem „a také, vykládající jeho slova, to činíme my“.

EyD

* * *

„Che byl samostatný myslitel a stratég (to mělo svůj odraz i v tom, že kubánské komunistické hnutí bylo nezávislé na sovětské ortodoxii...)“

Edward Hyams

* * *

„...po jeho smrti, se začalo mluvit o zvláštním, guevarovském marxismu, o myšlení „Che“ Guevary.“

Michael Lowy

* * *

„Odkud měla osamocená Kuba brát podporu a zkušenosti? A Guevara tvrdí, že určité nevyhnutelné prvky stalinismu pozná každá revoluce, protože čelí obklíčení, včetně ekonomické blokády, podvrtné činnosti, sabotáže a psychologické války.“

Antonio Moscato

* * *

„Guevara měl obrovský zájem o technické objevy a o špičkovou techniku. Nepřekvapuje, že snil o elektronice, automatizaci, atomových elektrárnách pro Kubu.“

Lavreckij

* * *

Ernesta Che Guevary si velmi vážím a pokud bych měl říct, kdo se mi vybaví pod pojmem revolucionář, byl by to právě on. Na rozdíl od většiny ostatních „revolucionářů“ on se nikdy svým ideálům nezpronevřil, nevyměnil je za různé výhody, nemstil se odpůrcům... Také pro příznivce Che Guevary skládáme protestní písně jako jsou Kuš pane Bushi a další.

Ing. Jiří Hurych, písničkář

* * *

Zpátečníci se tolik bojí psanců této země, že jeho tvář nazežhlili na trička a natiskli křiklavými barvami na levný tuzemský rum.

Věří, že blesk neškodně zahřmí a poslušně sjede po hromosvodu do země zhnětené hladem, která po tisíciletém rabování snese vše.

Když si udělali kšeft ze samotného Božího syna, jak by je napadlo obchodovat s tělesnou schránkou revolucionáře!

Rum se pije, řeči se vedou a trička se dmou a kdesi uvnitř,

daleko za prahem čenichavosti globálních všežravců, dere se k slunci revoluce, kladivo, které zbaví shnilý čas okují, srp, který vytne plevel, hrom, který se jako smetana nasbírání z křiku uražených a ponížených, blesk, který se vyhne zlaté kuličce hromosvodu a sežehne neplodné červivé břicho a otevře nebesa nová a spojí je se zemí novou!

Ing. Karel Sýs,
básník,
zasloužilý umělec

(Z projevu Che Guevary, na 19. valném shromáždění OSN, 11. prosince 1964)

Spojené národy neudělají nic?

„Chtěl bych se zejména zmínit o bolestném případu Konga, unikátním v moderních dějinách, který ukazuje, jak je možné absolutně, s nestoudným cynismem a beztrestně, pošlapat práva národů.“

Velké bohatství Konga, které imperialistické národy chtějí držet pod kontrolou, je toho všeho bezprostředním motivem.

V projevu, u příležitosti své první návštěvy Spojených národů, soudruh Castro zdůraznil, že celý problém soužití mezi národy se omezuje na bezplatné priviležování si bohatství druhých.

Ano, zřeknout se filozofie loupeže a skončit filozofie války. Ale filozofie loupeže nejen že nebyla zrušena, ale je silnější než kdykoliv dříve. Proto ti, kteří využili jména Spojených národů, aby spáchali vraždu Lumumby, vraždí dnes ve jménu obrany bílé rasy tisíce Konžanů.

Jak můžeme zapomenout na zrazenou naději, kterou Patrice Lumumba vkládal do Spojených národů? Jak můžeme zapomenout na manévry a intriky, které následovaly po okupaci země částmi jednotek Spojených národů, pod jejichž

ochranou beztrestně jednali vrazi velkého afrického vlastence?

Jak můžeme, páni delegáti, zapomenout, že ten, kdo pošlapal autoritu Spojených národů, Tshombe, zahnaný z Katangy, se stal pánem a vládcem Konga?

A komu může uniknout smutná úloha, kterou imperialisté nechali hrát Organizaci spojených národů?

Stručně řečeno. Uskutečnily se okázalé manévry, aby se zabránilo odtržení Katangy, a dnes je Tshombe u moci. Bohatství Konga je v rukou imperialistů.

A kdo platí výdaje, jsou národy, které mají pravdu? Skvělý byznys pro obchodníky s válkou! Proto vláda Kuby podporuje postoj Sovětského svazu, když odmítá platit výdaje za tyto zločiny.

A jako výsměch nám dnes předhazuje akce, které naplnily svět rozhořčením. Kdo jsou jejich autoři? Belgičtí parašutisté dopravení severoamerickými letadly, která startovala z anglických základů. A přece my všichni si vzpomene, že právě včera byla malá evropská, pracovitá a civilizovaná země, Belgie, napadena hitlerovskými hordami. Um tohoto ma-

lého národa, zmasakrovaného německým imperialismem naplňoval naše vědomí hořkostí. Pohnul námi, abychom na něj pohlíželi s veškerou naší sympatií. Ale mnozí z nás tuto jinou tvář imperialismu neprohlédli.

Snad děti padlých belgických vlastenců při obraně svobody své země jsou ty, které beztrestně zmasakrovaly tisíce Konžanů ve jménu bílé rasy. Právě tak jako Belgičané byl i zašlápnutí německou botou, protože jejich procento árijské krve nebylo dostatečně vysoké.

Platíme za zločiny Konga. Naše svobodné oči vidí dnes nové horizonty a mohou vidět to, co nám včera, naše podmínky otroků imperialismu, bránily zahlédnout. To, že západní civilizace skrývá za svou tvář směčku šakalů a hyen.

Žádné jméno si nezaslouží ti, kteří šli do Konga splnit tak „humanitární“ dílo. Masožravé zvíře, které se sytí bezbrannými národy. Hle, na co imperialismus redukuje člověka, hle znamení, které označuje „bílý“ imperialismus.

Všichni svobodní lidé světa se musí připravit k pomstě konžských zločinů.“

(Z dopisu Ernesta Che Guevary svým dětem,
který napsal před svým odchodem do Bolívie)

Mým dětem

„Drahá Hilduško, Alejduško, Kamile, Celie a Ernesto!
Jestli někdy budete číst tento dopis, bude to proto, že již ne-
budu mezi vámi.

Pravděpodobně se nebudete na mne pamatovat a ti nej-
menší si nevzpomenou vůbec.

Váš otec byl muž, který jednal tak, jak myslel a byl věrný své-
mu přesvědčení.

Vyrůstajte jako dobří revolucionáři. Hodně studujte abyste
mohli ovládnout techniku, která umožní využívat přírodu.

Pamatujte si, že revoluce je to hlavní a že každý z nás jako
jednotlivec neznamená nic.

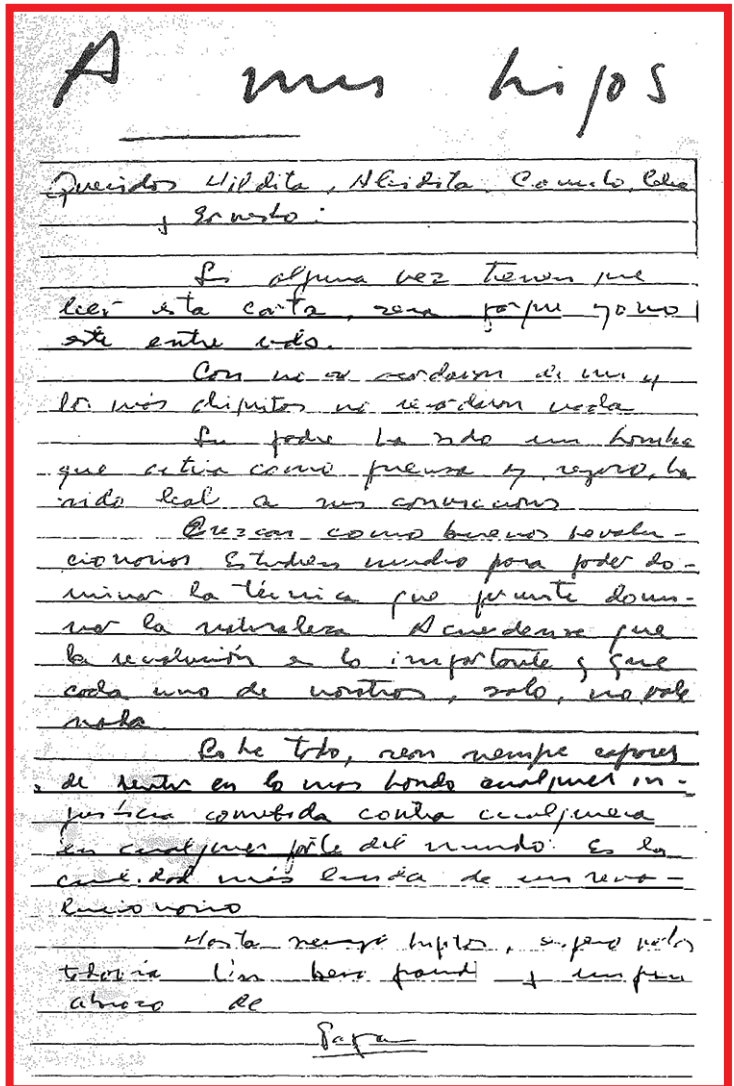
Především buďte vždy schopni cítit ve svém nehlubším
nitru každou nespravedlnost způsobenou proti komukoliv

v kterékoliv části světa. To je nejkrásnější vlastnost revolu-
cionáře.

Na shledanou, doufám, že vás ještě uvidím.

Velký polibek a silné objetí od táty.“

Dvakrát z deníku Che Guevary

Zrádce

Jedním z těch, kdo nejvíce podporovali
přirozené vysvětlení věcí, byl pětačtyřice-
tiletý rolník, analfabet, už jsem o něm ho-
vořil – Julio Zenón Acosta. Byl to můj prv-
ní žák v Sieře. Vynakládal jsem hodně úsilí
na to, abych ho naučil číst a psát. Všude,
kde jsme se chvíli zdržovali, jsem ho učil
prvním písmenkům. Už jsme se dostali
tak daleko, že rozeznával A a O, E a I.

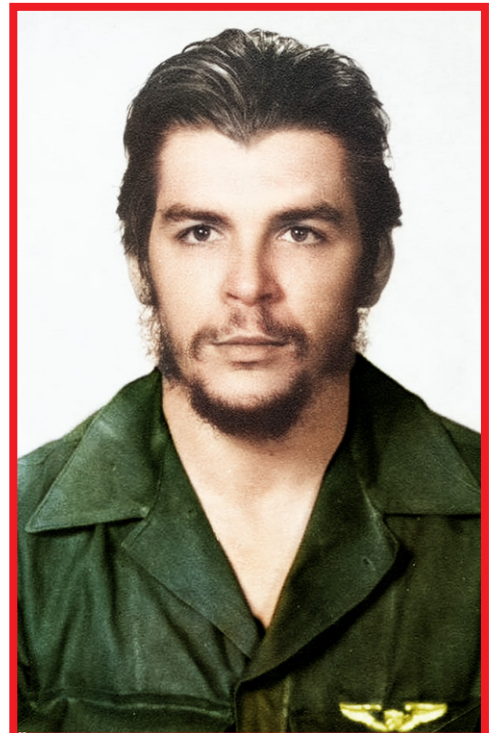
Julio se opravdu s velkým úsilím věno-
val úkolu naučit se číst a psát bez ohle-
du na svůj věk. Snad příklad jeho úsilí
z onoho roku poslouží jako vzor ostat-
ním rolníkům z jeho oblasti. Neboť Julio
Zenón byl jedním z velkých lidí té doby.
Neúnavný člověk, dobrý znalec míst-
ních poměrů, který vždy pomohl druhovi
v obtížích nebo z bryndy. Byl to on, kdo
přinášel vodu ze vzdálených pramenů,
kdo dokázal rychle najít ladel, bez něhož

není možno rozdělat za deštivého počasí
oheň. Byl to prostě vynikající člověk.

Jednoho z posledních večerů, předtím,
než jsme poznali, že nás Eutimio Guerra
zrazuje, prohlásil, že nemá příkrývku
a prosil Fidela, aby mu jednu půjčil. Bylo
to v únoru a v tu dobu bylo na vrcholech
hor poměrně chladno. Fidel mu řekl, že
bude lepší, když budou spát vedle sebe,
že obě příkrývky tak budou lépe využity.
A tak se stalo, že Eutimio Guerra ležel ce-
lou noc vedle Fidela s pistolí ráže 45 mm,
kterou mu dal Casillas, aby Fidel zabil
a pár granátů mu mělo pomoci při útěku.

Předtím se vyptával Sáncheze a mne,
kteří jsme tehdy byli stále nablízku Fide-
la na všechno, co se týkalo hlídek, a zdů-
vodňoval to tím, že je nutné být za všech
okolností obezřelý. A my mu vysvětlova-
li, že Fidelovi jsou nablízku vždy tři muži,
veteráni z Granmy, kteří mají jeho plnou
důvěru.

Tak prožil Eutimio Guerra noc po boku
vůdce revoluce a měl jeho život stále

na mušce své pistole. Čekal na vhodný okamžik, ale činu se neodvážil. Celou tu dlouhou noc závisel další osud kubánské revoluce na vnitřním boji zrádce, na zvažování všech pro a proti, na vnitřním boji odvahy a strachu, hrůzy a snad i úzkosti svědomí, touhy po penězích a moci. Naštěstí pro nás nesebral odvalu, a tak nastal další den.

To už jsme opustili Florentinův dům a utábořili se ve vyschlém korytu jedné říčky.

Círo Frías zaskočil domů a ze své nedaleké usedlosti přinesl několik slepic a další jídlo. Díky tomu byly nepříjemné pocity z deštivé noci, kterou jsme prožili prakticky bez možnosti ukrýt se před deštěm, ráno nahrazeny horkou slepičí polévkou a dalším jídlem.

Také Eutimio Guerra odešel ale později se vrátil. Stále ještě měl naši důvěru. Setkal se s námi u Florentinova domu a vyložil nám, že poté, co odešel navštívit svou nemocnou matku, viděl všechno, co se přihodilo u Caracasu, a podle našich stop nás našel. Prohlásil, že jeho matce už je dobře.

Měl neuvěřitelnou odvalu. Byli jsme zrovna v místě zvaném Altos de Espinosa, velmi blízko horských vrcholů zvaných El Lomón, Loma del Burro a Caracas, které letadla nepřetržitě ostřelovala z kulometů.

Eutimio najednou prorocky oznámil: „Dnes budou ostřelovat Loma del Burro.“

A letadla opravdu ostřelovala Loma del Burro a on skákal radostí nad úspěchem své „věštby“.

Fidel začal mít podezření a zvláštní chování Eutimia upoutalo i naši pozornost, objevily se první dohady.

O půl druhé Fidel rozhodl, že své dosažené pozice opustíme. Vystoupili jsme na vrchol kopce a tam jsme čekali na své druhy, kteří se vydali na průzkum. Za malou chvíli se objevili a hlásili, že na nic zvláštního nenarazili. Všechno v pořádku.

Najednou se však Círu Fríasovi zdálo, že zahlédl stín. Vykřikl: „Ticho!“ a nabil pušku.

V tom okamžiku třeskl výstřel a pak následovala salva. Vzduch prořízly dávky samopalů a kulometů a výbuchy granátů. Útok byl veden na místo, kde jsme ještě před chvílí tábořili.

Tábor měl být už prázdný, ale později jsem se dozvěděl, že tam zůstal Julio Zenón Acosta. Nevzdělaný venkovský člověk, analfabet, který však byl schopen pochopit, jak velké úkoly čekají revoluci po jejím vítězství, se už nikdy neměl na jejím uskutečnění podílet.

Později se plně potvrdilo, že zrádcem je Eutimio Guerra a celý jeho příběh nám byl už zcela jasný. Začalo to tím, že Eutimio byl po La Platě zajat Casillasem, který mu za určitých podmínek daroval život. Nabídl mu také jistou sumu, když zabije Fidela. Ke všemu se přiznal, padl před Fidelem na kolena a žádal, abychom ho zabili.

... Pak se náhle rozpoutala silná bouře, spustil se mohutný lijavec a úplně se setmělo. Nebe křížovaly blesky. V tomto hromobití zhasl život Eutimia Guerry, takže ani ti, kteří stáli nejbližší, nezaslechli v hromovém burácení třesk výstřelů...

* * *

Boj proti banditismu

V té době byla naše převaha v Sieře už značná a dovolovala nám pohybovat se v tomto poměrně rozlehlém horském území bez překážek. Batistovští vojáci se tu objevovali zcela výjimečně. Mělo to však i svůj rub. Svoboda pohybu pro nás byla i svobodou pro zločince, kteří tu pod pláštěm revoluční aktivity loupili, drancovali a páchali celou řadu násilností. S těm i jsme se museli vypořádat. Neměli jsme to lehké. Ideová vyspělost tamních obyvatel byla doposud slabá a hrozba vpádu batistovského vojska byla pořád ještě brzdou našich snah o její rozvíjení a upevnění. Vláda se nevzdala naděje na rozdrčení povstání a zvolna uzavírala obklíčení kolem Sierry. To pochopitelně zneklidňovalo obyvatele a ti nejméně

pevní si hledali cestičky k záchraně v kolaboraci s vojskem.

Tehdy, v říjnu 1957 jsme ovládali údolí El Hombríto a snažili se šířit revoluční myšlenky nejen slovy, ale rozvíjet i výrobní činnost.

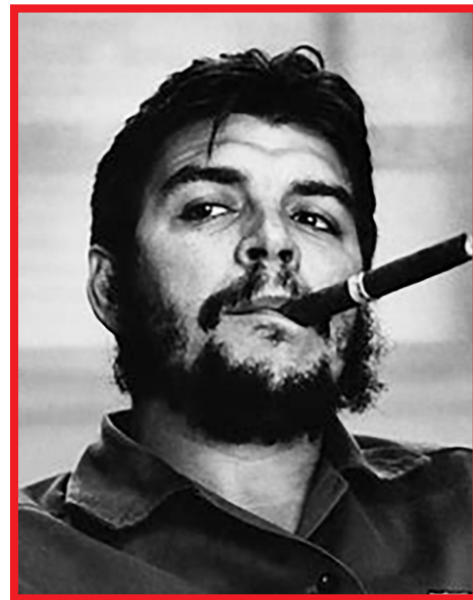
Založili jsme tu první pekárnu. Zde také byla základna pro příjem nováčků, nad níž měl dozor jistý Aristido. Byl původem rolník a přidal se k nám už dříve. Byl typickým příkladem rolníka, který se připojil k revoluci, aniž pochopil, co vlastně revoluce sleduje a boj za ni obnáší. Když totiž dodatečně analyzoval zkušenost v oddílu, dospěl k závěru, že bude nejlepší, když s tím přestane, prodal revolver a začal v kraji prohlašovat, že nemá chuť odskákat si spojení s námi až odtáhneme do jiné oblasti a že radši naváže spojení s vojskem.

Různé verze tohoto Aristidova prohlášení se dostaly až ke mně.

Naše partyzánské hnutí bylo tehdy ve velkém ohrožení, a tak se nedalo nic dělat, musel jsem užít pravomocí, jichž se mi jako veliteli oblasti dostalo, a po drobném prošetření jeho činnosti jsme Aristida popravili.

Dnes se může vynořit otázka, zda jeho vina byla opravdu tak velká, aby si zasloužil smrt, zda jeho život nemohl být zachován alespoň pro etapu revolučního budování? Jenomže ozbrojený boj je obtížný, tvrdý a ve chvílích, kdy se nepřítel chystal udeřit, jsme si nemohli dovolit nechat bez povšimnutí zradu. Kdyby k tomu bylo došlo o několik měsíců dřív, nebyli bychom ho popravili, protože jsme byli ještě v začátcích a příliš slabí, a kdyby se to naopak přihodilo později, patrně by o život nepřišel proto, že naše naděje na vítězství a síla byly už relativně velké.

Aristido měl prostě smůlu, že se jeho vratkost a slabost projevily v onom okamžiku, kdy jsme už byli dostatečně pev-

ní v kramflecích na to, abychom si mohli dovolit potrestat, ale zase ne dost silní na to, abychom mohli být velkorysí. Neměli jsme možnost ho zavřít do vězení, ani ho držet pod stálým dozorem.

Poté jsme na čas opustili oblast a směřovali do Los Cocos přes řeku Magdalena, kde jsme se měli spojit s Fidelem a pochyťat bandu, která pod vedením Čiňana Changa terorizovala oblast Caracasu. Zůstali jsme tam deset dní. V

jednom z venkovských domů byl souzen a odsouzen k smrti Chang, vůdce bandy, která vraždila a mučila rolníky a hlásala přítomná hesla a ideály revoluce. Spolu s ním byl popraven jeden venkovan, který znásilnil dospívající dívku. Také on se vydával za spojku revolučního vojska. S nimi byla souzena celá banda, složená z několika hochů pocházejících z měst a z rolníků, kteří se nechali zlákat svobodným životem bez jakýchkoliv zákonů, který jim Čiňan nabízel.

Většina z nich byla zproštěna viny, jen tři měli být popraveni. Dva odsouzenici k smrti přijali trest vyrovnaně a rolník dokonce odmítl dát si zavázat oči a zemřel s výkřikem „Ať žije revoluce!“ Čiňan přijal rozsudek flegmaticky, požádal jen, aby mu byla poskytnuta poslední útěcha. Otec Sardiñas byl však v té době mimo

tábor, a tak jsme mu nemohli vyhovět. Prosil nás tedy, abychom alespoň písemně zaznamenali, že žádal kněze, aby mu toto veřejné svědectví bylo přičteno k dobru na nebesích.

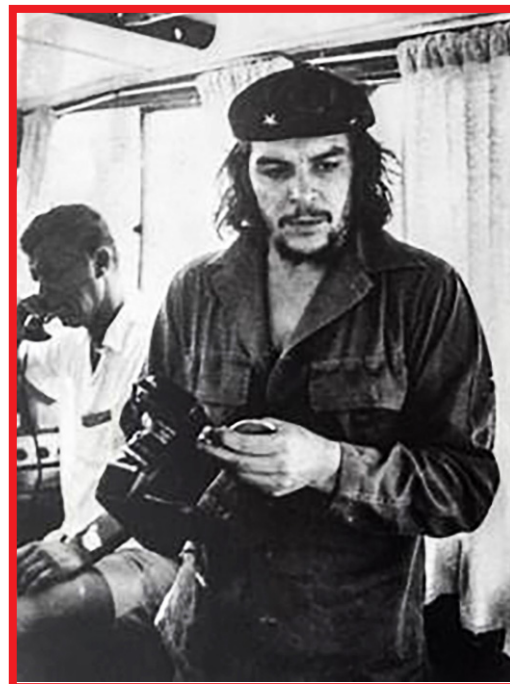
Teprve poté jsme provedli fingovanou popravu tří chlapců, kteří se nejvíc podíleli na násilnostech páchaných Changem.

Fidel byl totiž toho názoru, že by se jim měla dát šance. Proto byli přivázáni ke stromu se zavázanýma očima jako při skutečné popravě. Když po salvě do vzduchu zjistili, že jsou živí, jeden z nich mě radostí obšťastnil mlaskavým polibkem, jako kdybych byl jeho otec.

Očitým svědkem tohoto krutého výchovného aktu byl Andrews Saint George, a když jeho reportáž vyšla v severoamerickém časopise Look, získala první cenu za nejsenzáčnejší reportáž roku.

Dnes se samozřejmě zdá tento způsob trestu, poprvé použitý tam v Sieře, barsky surový, ale my tehdy neměli jinou možnost, jak jim zachovat život, a přitom jim dát za vyučenou.

Všichni tři pak vstoupili do našeho odbojového hnutí a dva z nich se po celou dobu revoluce chovali příkladně.

Jednoho z nich jsem měl dlouho pod dohledem ve svém oddílu, a když se ve chvílích odpočinku o všem možné m povídalo, často říkával:

„Já se smrti nebojím a Che mi to dosvědčí.“

To narážel na okamžik, kdy stál tehdy u stromu jako odsouzenec...

Ze života Ernesta Che Guevary

Ernesto Che Guevara de la Serna se narodil 14. června 1928 v Rosariu v Argentíně. Jeho otec měl plantáže u brazilsko-paraguayských hranic.

Od dvou let trpí astmatem, který ho souží celý život. V létech 1936 až 1939 se zájmem sleduje události kolem španělské občanské války, do níž se jeho rodiče aktivně zapojují.

Nemoc a zájem o studium mu nebrání, aby sportoval. Od roku 1944 se ekonomické podmínky rodiny zhoršují a Ernesto začíná příležitostně ve svých šestnácti letech pracovat.

Hodně čte, aniž by se příliš snažil studovat. Začíná cestovat, nejednou na kole a později na motorce. Najezdí tisíce kilometrů po Argentíně a dalších zemích Ameriky. Zapisuje se na medicínu a prohlubuje si znalosti, když zadarmo pracuje ve Vědeckém ústavu pro výzkum alergií v Buenos Aires, kam se celá rodina v roce 1945 přestěhuje.

Na konci roku 1951, v předvečer zakončení studia, odjíždí s přítelem Granadem na cestu po kontinentě. V Peru navštíví dvě leprosá-

ria, a v jednom z nich se zdrží delší dobu. Do Kolumbie jedou na voru, který pro ně postavili nemocní leprou, obdivující lidský přístup a cit obou mladíků. Přes Venezuelu se Ernesto dostává do USA.

Na konci roku 1952 se vrací do Buenos Aires, kde za několik měsíců složí všechny zkoušky, které mu chyběly a absolvuje diplomovou práci o alergií.

Téměř okamžitě odjíždí znovu na cestu. Dorazí do Guatemaly, kde probíhá reformistický pokus Jacoba Arbenze. Živí se příležitostnou prací, neboť mu není uznán argentinský vysokoškolský diplom.

V té době se setkává s Hildou Gadea, Peruánkou, která se stane jeho první manželkou, a díky ní se seznámí se skupinou Kubánců, kteří se zúčastnili útoku na kasárna Moncada a vyprávějí mu o Fidelovi Castrovi.

Pří pobytu v Guatemale získává významné zkušenosti, kterých pak využívá v dalším životě.

Na prvním latinskoamerickém sjezdu mládeže v Havaně v roce 1960 řekl: „Rádi bychom zvláštním způsobem pozdravili Jacoba Arbenze, prezidenta prvního latinskoamerického národa, který beze strachu zvedl hlas proti kolonialismu, a který svou odvážnou a širokou agrární reformou, vyjádřil aspirace rolnických mas. Chtěli bychom poděkovat jemu i za příklad, který nám byl dán, a bylo nám umožněno přesně hodnotit nedostatky, které jeho vláda nemohla překonat.“

To nám pak dovolilo jít ke kořenu věci a rázně skoncovat s držiteli mocí a jejich pochoupy.“

Po porážce americkými žoldáky, prchá Che do Mexika, kde píše svůj první politický článek o guatemalské zkušenosti.

Pracuje jako lékař a pravidelně navštěvuje kubánské exulanty.

V červenci 1955 přijíždí do Mexika také Fidel Castro a Guevara se nabídne, že bude lékařem expedice jedoucí na Kubu. Účastní se výcviku a kurzů věnovaných historií, ekonomice i vojenské teorii, na nichž přednášel generál republikánského Španělska Alberto Bayo.

Na začátku roku 1956 odhalí mexická policie ranč, na kterém se připravují. Guevara stráví dva měsíce ve vězení.

25. listopadu 1956 je mezi 82 muži, kteří se nalodí na Granmu. Akce je vážně ohrožena vzhledem ke špatnému počasí, přetížení lodi i předčasnému povstání v Santiagu de Cuba. Zničující je také léčka připravená Batistovským vojskem při samotném připlutí Granmy na pobřeží Kuby.

Také Guevara je zraněn a mnoho dnů je vystaven vážnému nebezpečí.

Všichni, kteří přežili, navazují znovu spojení až 20. prosince. Bylo jich jen dvánáct.

Na jejich straně je však část rolníků. Ti přijímají mladé revolucionáře, ozbrojené jen několika puškami, a ještě nejasným programem. Ale v jeho rámci již krystalizuje agrární reforma. V Santiagu a dalších městech zajišťují aktivisté Hnutí 26. července politickou podporu a organizují přepravu zbraní a získávání mužů do Sierry.

Guevara, kterému se začíná - pro častější opakování tohoto slůvka - říkat Che, si začíná zaznamenávat každodenní své postřehy. Po vítězství revoluce z nich vzejde vyprávění, cenné svým realistickým náhledem...

Již není jen lékařem, ale bojovníkem v pravém slova smyslu.

V červenci 1957 se stává velitelem oddílu, který otevře druhou frontu.

V srpnu 1958 stojí v čele oddílu, který opustí hory Sierra Maestra na východě Kuby a v říjnu přechází do střední části země do hor Sierra Escambray.

V prosinci začíná ofenzíva, která vrcholí 31. prosince dobytím Santa Clary a 2. ledna 1959 Havany, kam přijíždí několik dnů poté i Fidel Castro.

1962 až 1964 oficiálně navštíví mnoho socialistických zemí i zemí Afriky.

Po poslední cestě do Egypta, Tanzanie a znovu do Alžírka se vrací 14. března 1965 do Havany. Je to naposledy, kdy se objeví na veřejnosti.

Po mnoho dalších měsíců uskutečňuje další cesty v utajení, aby si ujasnil, zda existují podmínky pro otevření nové fronty, která by ulehčila Kongu, vojenskému tlaku na Vietnam a politickému tlaku na Kubu.

Delegace vedená Che, která dorazila k Lumumbovským partyzánům v Kongu, brzo učinila

závěr, že neexistují podmínky, které by umožňovaly podpořit tamní revoluční procesy.

Vrací se na krátkou dobu na Kubu a v listopadu 1966 přijíždí do Bolívie, kde se 31. prosince 1966 setkává s Mário Monjem, tajemníkem komunistické strany Bolívie. Ten slíbil pomoc guerille, ale své závazky nedodržel.

Che tak od března do října 1967 bojuje partyzánskou válku s jednotkami bolívijské armády vedené americkými instruktory z jednotek rangers.

V červnu je zatčen francouzský novinář Debray, který krátce pobýval u partyzánů a který zveřejnil, že jsou vedeni Che Guevarou.

Úsilí represivních orgánů se tak zvýšilo. Střety byly častější a partyzáni měli řadu ztrát.

Při posledním střetnutí, kdy Che kryl evakuaci raněných, je obklíčen, zraněn a odzbrojen střelou, která poškodila jeho pušku.

Zraněný Che byl v noci z 8. na 9. října 1967 na pokyn z USA zavražděn.

Ernesto Che Guevara zemřel v boji za osvobození národů Ameriky. Pokrokoví lidé celého světa vysoce oceňují jeho hrdinství i jeho mezinárodní neúnavnou revoluční činnost.

Oceňujeme jeho pevné odhodlání bojovat až do konečného vítězství, nebo zemřít pro tento cíl.

Jeho život se stal příkladem pro revolucionáře celého světa.

Sestavil, sesbíral a napsal s využitím internetu a časopisu Venceremos **Milan Havlíček**

Dne 12. února 1959 je prohlášen „rodilým kubánským občanem“, tak jako generál Máximo Gómez během války za osvobození od španělské nadvlády.

V červnu téhož roku odjíždí na návštěvu devíti evropských a asijských zemí. Po návratu se stává vedoucím industrializace při Institutu pro agrární reformu a prezidentem Národní banky.

V průběhu následujícího roku se setkává s delegacemi z různých socialistických zemí. Od října do prosince navštěvuje Sovětský svaz, Čínu, Koreu, NDR a také Československou socialistickou republiku, kde je vyznamenán Řádem bílého lva.

Intenzivně studuje Marxův Kapitál, problémy organizace práce a další.

Je ministrem průmyslu, ale nezapomíná ani na vojenské úkoly. Během vylovení na Playa Girón velí revolučním silám v provincii Pinar del Río, kde poráží diverzní akce žoldnéřů z USA. Totéž dělá i v říjnu 1962 během „karibské krize“.

V srpnu 1961 zastupuje Kubu na Panamerické konferenci v Uruguay. V létech

